

УДК 129

Дубінін В.

професор, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціально-політичних і правових наук Донбаського державного педагогічного університету

Щудро Н.

лаборант кафедри геометрії та методики викладання математики Донбаського державного педагогічного університету

ЩОДО ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДУШІ ЯК ФІЛОСОФСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ

У статті розглядаються ситуація переселення душі як філософська проблема. З'ясовуються поняття «філософська проблема» і критерії визначення того, що переселення душі має місце у всесвітньо-історичному процесі, доводиться що філософський аналіз переселення душі ґрунтується на об'єктивності цього процесу, а об'єктивність доводиться не прямо, а опосередковано, як скажімо, об'єктивність суспільних відносин, в яких немає жодного грама речовини.

Ключові слова: людина, душа, тіло, переселення, об'єктивна реальність, перетворення форм певного тіла.

Дубинин В.

профессор, доктор философских наук, профессор кафедры философии, социально-политических и правовых наук Донбасского государственного педагогического университета

Щудро Н.

лаборант кафедры геометрии та методики преподавания математики Донбасского государственного педагогического университета

К ВОПРОСУ О ПЕРЕСЕЛЕНИИ ДУШИ КАК ФИЛОСОФСКОЙ ПРОБЛЕМЕ

В статье рассматриваются ситуация переселения души как философская проблема. Определяются понятие «философская проблема» и критерии определения того, что переселение души имеет место во всемирно-историческом процессе. Доказывается, что философский анализ переселения души основывается на объективности этого процесса, а объективность доказывается не прямо, а опосредованно, как скажем, объективность общественных отношений, в которых нет ни грамма вещества.

Ключевые слова: человек, душа, тело, переселение, объективная реальность.

Dubin V.

professor, Ph.D., professor of philosophy, social, political and legal sciences department, Donbass State Pedagogical University

Shchudro N.

assistant chair of geometry is the method of teaching mathematics,
Donbass State Pedagogical University

THE QUESTION OF TRANSMIGRATION OF THE SOUL AS A PHILOSOPHICAL PROBLEM

The situation of transmigration of the soul as philosophical problem is considered in the article. The notions of "philosophical problem" and the criteria for determining that transmigration of the soul takes place at the world-historical process. The philosophical analysis of transmigration of the soul is based on the objectivity of the process, objectivity and must not directly but indirectly proved as for example, the objectivity of social relations in which there is not a gram of substance.

First find out the notion of a philosophical problem of soul transmitting. Transmigration of the soul proved by the fact that this phenomenon is repeated with different people on different continents, in different countries. Transmigration of the soul is connected with the body of a certain organism, plants, animals and humans. As between bodies, phenomena and processes, there are certain connections, the doctrine of the transmigration of the soul is one of them.

The soul, according to Aristotle, is the driving force, not only of rights but also of the universe. Even the dust with shower. Soul is something that moves itself. Soul agile and every soul has the body. Soul controls the body, giving it certain orders and decisions.

Everyone lives as the natural, social and spiritual being and, therefore, consciously or unconsciously obeys nature, society and spirit that dominate the world, more precisely in the part where the person was born and lives. And life is manifested in the fact that people act as circumstances warrant. As a natural being - the person obeys the laws of nature as public - Law Society (objective and subjective) as spiritual - is guided by folk wisdom, myths, religious teachings, scientific and philosophical information.

The concept of transmigration of the soul is part of the answer to the question of:

- a) structure of the universe;*
- b) structure of man;*
- c) relationships between bodies, phenomena and processes.*

2. Soul can call connecting, combining part of the whole, the various elements of the human body as a harmonious whole.

3. If there is a harmonious whole, in accordance soul exists as an objective reality.

Key words: *person, soul, body, resettlement objective reality, transformation of certain forms of the body.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема реінкарнації існує з тої давньої доби, коли люди стали замислюватись над такими явищами як

сон та сновидіння, зміна станів у розвитку людини (дитячий, підлітковий, юнацький, дорослий та інші періоди). Ідеться про гармонію тілесної та духовної структур людини. Існують численні дослідження, які свідчать про факт переселення душі [4, 96-134, 177-385]. Але сьогоднішні успіхи в розвитку наук та філософії ще не достатні для того, щоб досягнути явище переселення душі як планетарну проблему в повному обсязі.

Постановка завдання. Наявність численних фактів, які опосередковано свідчать, що переселення душі має місце в розвитку Людини, Людства та Універсуму змушує нас уважніше придивитися до проблеми, з'ясувати такі поняття як людина, її тіло та душа, джерела, механізми та тенденції переселення душі. Треба віддати належне видатному індійському вченому-містику Шрилі Прабхупаді (1896 – 1977 рр.), який на прес-конференції в Лос-Анджелесі в грудні 1968 року наголосив на тому, що в усіх університетах світу вивчається походження, сутність та форми існування матеріального світу, але ніде не вивчається душа людини та її здатність до переселення [2, с.11-12]. Отже настав час для того щоб звернути увагу на філософські основи вчення про переселення душі. Ми прагнемо дати філософське обґрунтування того, що переселення душі є об'єктивний процес, до якого треба ставитись як до об'єктивної реальності.

Виклад основного матеріалу. Спочатку дамо визначення таких ключових понять як людина, тіло, душа, філософська проблема і, звісно, переселення душі.

Можливо, варто, розпочати з розгляду основ історичних філософських шкіл у ставленні до людини, до її тіла та душі. Моністична філософська школа виходить з того, що першоосновою та рушійною силою всього суцього є щось одне: або матеріальне (тіло) ,або духовне (душа). Як це не дивно, але матеріалісти, всупереч своїм постулатам про першість матеріального перед ідеальним (духовним) першоосновою і рушійною силою розвитку людини приймають духовне начало. А саме – душу, а не тіло. Цю загадку, чи таємницю, чи суперечливість матеріалізму ще до кінця не розкрито. У цьому пункті матеріалізм та ідеалізм зійшлися, зімкнулися. Питається, чому це сталося? Чому матеріалізм виявився непослідовним, чому він переметнувся на позиції ідеалізму? Перше, що приходить на ум це те, що, можливо, тілесна структура людини була окупована медициною, оскільки швидше за все лікуванню і, відповідно, науковому спостереженню підлягало тіло, а духовний стан людини віддавали іншим фахівцям з гуманітарних проблем. Медичні фахівці широко використовували засоби технічних наук (та й медичні науки швидше котувалися як технічні).

Стосовно дуалізму, він виявився послідовним в тому значенні, що тіло і душу людини розглядав як суверенні, відносно самостійні сфери людського організму. Тіло розвивається за своїми, а душа – за своїми законами.

Деїзм як філософське вчення проблеми переселення душі, здається, не торкався. Сутність деїзму полягає в тому, що його прихильники визнавали творення світу Вищим енергетичним Духовним началом. В подальшому

створений Богом світ в першу чергу матеріальний розвивається за своїми власними законами, а людина – за своїм власним розсудом.

Можливо, ця обставина слугує підставою тому, що люди розв'язують локальні і світові війни, покладаючись на Божий промисел, Божу волю. Стосовно співвідносин тіла і душі в конституції людини нічого оригінального деїсти не запропонували. Швидше за все вони знаходяться на традиційних позиціях матеріалізму та ідеалізму, надаючи пріоритету душі в дусі християнської догматики. Християнство відразу обіцяючи безсмертя тим, хто незворушно виконує заповіді Господні. Шрила Прабхупада також скорочує шлях до світлого майбутнього тим, хто буде прилучатися до свідомості Крішни у такій редакції Бхагавад-гіти, яку він їй дав [2, с.26-27]. Тобто Шрила Прабхупада керується своїм егоїстичним інтересом. І ніщо його не цікавить, також як і Ошо (1931 – 1999) – індійський вчений-містик ХХ століття, – який вважав, що будь-які релігійні догмати спрямовані на одне – зробити одну людину залежною від іншої, поневолити її [3, с.54-55]. Тому всі політики, священики, суспільні, громадські діячі створюють різноманітні міфи, щоб володарювати легковірними людьми, адже людина, як помічав А. Гельвецій, легковажна істота.

Чи вирішується якимось чином проблема переселення душі в пантеїзмі? Пантеїзм, як відомо, вирішує проблему співвідношення Природи і Бога. Це своєрідне компромісне вчення, у відповідності з яким матеріальне і духовне Начала існують не незалежно одне від одного не породжують одне одного, а в органічній єдності, тобто Природа в Богові, а Бог в Природі. Хто їх такими зробив? Ніхто. Вони споконвічно так існують. Таким чином вирішується проблема конфронтації матеріального та ідеального.

Чи може в пантеїзмі йти мова про відокремлення душі від тіла і, навпаки? Здається, ні. Але тут і про безсмертя душі не може бути мови, оскільки тіло і душа органічно пов'язані, що смерть одної частини людини викликає смерть іншої. Так не може бути. Ось чому пантеїзм викликав заперечення з боку духівництва! Оскільки його інтереси влаштовувала тільки залежність тіла від душі, пріоритет душі над тілом. У християнстві душа один раз покидає тіло, а далі її доля в руках Святих Отців, які керуються своїми інтересами у розв'язанні долі вашої душі. Для полегшення справи відкрили так зване Чистилище та систему індульгенцій в католицизмі. Система хабарів дозволяла Церкві прощати гріхи, робити грішників святими. Адже християнство спрямоване на те, як допомогти грішнику стати святим, пройти Чистилище і потрапити в Рай, де вічне життя і відсутня тяжка робота.

Розглянемо ще плюралістичне філософське вчення, його роль та значення у розумінні вчення про переселення душі. Плюралізм існував уже тоді, коли про нього як філософське вчення і згадки не було. Плюралістичний погляд простежувався і на тілесну і на духовну структури людини. Плюралізм як термін позначає множину. Це означає, що матеріальна і духовна будова людини плюралістична, тобто має безліч складових частин. До тілесних складових частин людини належать голова, серце, руки, ноги та

інші внутрішні та зовнішні органи. Духовна будова людини також не моністична і не дуалістична а плюралістична. До духовних складових людини належать моральні, естетичні, релігійні, наукові, політичні, філософські атрибуції. Ми вважаємо, що тіло і душа людини розвиваються, маючи певні джерела, механізми та тенденції, які розкриваються за допомогою евристичних, зокрема діалектичних методів. Розглянемо особливості розвитку тіла та душі людини.

Розпочнемо з того, що таке людина? Існує безліч визначень поняття людини веселих і журливих, та просто серйозних. Ми ведемо серйозний аналіз, тому дамо таке визначення людини: Людина є природна, суспільна та духовна істота, яка здатна відчувати, мислити, будувати та руйнувати оточуючий світ у відповідності зі своїми субстанційними та атрибутивними властивостями. Субстанційна властивість людини полягає тому, що вона покликана володарювати та керувати всіма рослинами і тваринами в усьому світі. Тут на допомогу раціональному поясненню Всесвіту приходять ірраціональне. Книги , в якій раціональне суттєво доповнюється ірраціональним є Бхагавад-гіта, Шримад Бхагаватам, Біблія, Коран та інші. В них є сюжети про творення людини. У Біблії, наприклад, повідомляється, що Бог створив людину, чоловіка і жінку одноразово і дав їм наказ жити, розмножуватися і панувати над всіма рослинами та тваринами, керуючись своєю волею та своїм здоровим глуздом. Сказане свідчить про те, що людина покликана виконувати величезну субстанційну роль у Всесвіті. Саме заради виконання цього покликання живе людина. У християнстві немає місця вченню про переселення душ. Позбавляючи її численних народжень та перероджень, християни сподіваються що людина сама виконає покладену на її плечі місію. А Бог їй допоможе, якщо вона Його попросить.

Викладаючи цей пасаж, ми дійшли висновку, що не варто нехтувати ірраціональною інформацією. Нехай, краще, сенсуальне, раціональне та трансцендентне доповнюють та підсилюють одне одного. Філософія є форма духовного освоєння світу. Вона ставить і вирішує питання які стосуються першооснов рушійних сил і найголовніших законів розвитку всього суцього. І саме головне полягає в тому, що філософська інформація може бути верифікована, тобто, перевірена емпірично шляхом досвіду, експерименту, повторення тощо. Найчастіше переселення душі доводиться тим, що це явище повторюється з різними людьми, на різних континентах Землі, в різних країнах. Причини переселення душі одні і ті ж самі – перетворення форм певного тіла. А це означає, що переселення душі пов'язано з тілом певного організму: рослини, тварини, людини. А чи може душа переселитися в неживі природні предмети, скажімо каміння? Відповідь, на наш погляд, має бути такою: фактів переселення туші в каміння та з каміння немає. Але це не значить, що переселення душі в неживій природі не може бути. Взагалі, поняття нежива природа саме й означає, що в ній немає душі. Але камені та інші неживі предмети якимось чином ростуть. Значить, вони живуть і, мабуть, їх називають неживими, тому, що вони живуть по-особливому. Ми

цього ще не розуміємо і тому говоримо, що вони (природне каміння) не живе, але існує. Різниця між поняттями «жити» та «існувати» полягає, на наш погляд, в тому, що поняття «життя» означає більш активні та подвижні прояви живого, в той час як «існування» швидше за все свідчить про те, що життєві процеси відбуваються повільно, статично і рано чи пізно вони дадуть про себе знати, наприклад, при землетрусах, вулканічних явищах та інших процесах. Отже переселення душі є універсальне явище і свідчить про те, що воно (переселення душі) існує як об'єктивна реальність, тобто існує поза свідомістю тварин і людей.

Кожна людина живе як природна, суспільна і духовна істота та, відповідно, свідомо чи несвідомо підкоряється природі, суспільству та духу, які домінують в світі, точніше в тій його частині де людина народилась і живе. А життя саме в тому і проявляється, що людина діє так, як вимагають обставини. Як природна істота – людина підкоряється законам природи, як суспільна – законам суспільства (об'єктивним та суб'єктивним), як духовна – керується народною мудрістю, міфами, релігійними настановами, науковою та філософською інформацією. Отже, людина впродовж значної частини свого життя оволодіває досвідом передуючих генерацій. Між іншим, цією роботою можна займатися все життя. Але, щоб мати матеріальні блага для свого природного, суспільного і духовного існування та удосконалення (просвітлення), людина оволодіває певною професією і отримує за це свою винагороду. Тобто тут вона змушена щось робити корисне для суспільства, а у вільний час – для себе. Разом з тим мудрість полягає в тому, щоб праця для суспільства поєднувалась з індивідуальними потребами, ідеалами, цілями, цінностями та інтересами як матеріальними так і духовними.

Душа є рушійною силою, не тільки розвитку людини, а й Всесвіту. Навіть пилинки мають душу. Душа є те, що само себе рухає. [1, с.376]. Душа рухлива і кожна душа має своє тіло [1, с.384]. Душа керує тілом, надаючи йому певні накази та рішення [1, с.381].

Висновки. 1. Концепція переселення душі є складовою частиною відповіді на питання про:

- а) будову Всесвіту;
- б) будову Людини;
- в) зв'язки між тілами, явищами та процесами.

2. Душею можна називати те, що сполучає, поєднує частини цілого, різноманітні елементи тіла людини в єдине гармонійне ціле.

3. Якщо гармонійне ціле існує, то відповідно існує і душа, як об'єктивна реальність.

Література

1. Аристотель. О душе / Сочинение в четырёх томах. Т 1. Ред. В.Ф. Асмус. М.; «Мисль», 1975. – 369 – 450 с.

2. Бхактиведанта Свами Прапхупада А.Ч.. Путешествие в глубь себя / А.Ч. Бхактиведанта Свами Прапхупада; перев. с англ., – М.: The Braktivedanta Book Trust, 2013. – 384 с.
3. Ошо. О личности: Книга Эго. / Перев. с англ., – М.: ООО Книжное издательство «София», 2014. – 288 с.
4. Серия «Мифы. Тайны. Загадки». Тайны реинкарнации. Кем вы были в предыдущей жизни. Сост. Сергей Реутов. – Харьков-Белгород. Клуб семеуного досуга. – 2015. – 397 с.

REFERENCES

1. Aristotle. On the soul / Works in four volumes. T 1. Red. V.F. Asmoothie. M. ; «Misl», 1975. – 369 – 450 s.
2. Bhaktivedanta Swami Prabhupada A.Ch. The journey inward / A.Ch. Bhaktivedanta Swami Praphupada; Perevi. from English., – М.: The Braktivedanta Book Trust, 2013 – 384 s.
3. Osho. About personality: Book ego. / A wound. from English., – М.: Publishing Ltd. Book «Sofia», 2014. – 288 s.
4. A series of «Myths. Secrets. Puzzles». Secrets of reincarnation. Who were you in a previous life. Comp. Sergey Reutov. – Kharkov-Belgorod. Club semeunogo leisure. – 2015. – 397 s.